

Pracovní list 05

Milí žiaci, prepíšte si a naučte sa učivo o príslovkách. Vyplňte úlohy podľa pokynov.

Príslovky

- sú plnovýznamovým slovným druhom
- patria k neohybným slovným druhom, **ale niektoré môžeme stupňovať**

- delenie : **1. príslovky miesta** - Kde? Kam? Kade? Odkiaľ? - **doma, vonku, blízko, ďaleko, hore, dolu, severne**
2. príslovky času - Kedy? Ako často? Ako dlho? – **dnes, včera, zajtra, ráno, minule, nedávno, často**
3. príslovky spôsobu - Ako? – **dobre, pekne, rýchlo, pomaly**
4. príslovky príčiny - Prečo? Z akej príčiny? – **úmyselne, bezdôvodne**

- príslovky vyjadrujú okolnosti deja: miesto, čas, spôsob a príčinu
(napríklad: vpravo, zhora, dozajtra, skvele/skvelo, nadarmo, náročky, náhodne, zámerne, naschvál)

Príslovky odvodené od **akostných prídavných mien môžeme stupňovať** :

1. stupeň - 2. stupeň – 3. stupeň

napríklad: **hlasno – hlasnejšie – najhlasnejšie.**

Slovotvorná prípona príslovky je vždy krátka. Ide o prípony:

e – Dnes je **pekne**.

y – Rozpráva **slovensky**.

o - Usiluj sa **zdravo** žiť.

Príslovky píšeme **osobitne a dovedna**.

Dovedna sa píše príslovky, ktoré vznikli zo spojenia predložky **s-, na-, nad-**; alebo iného slovného druhu (**málo-, dolu-**) a podstatného mena: **sčasti, naprostriedku, nadránom, doluznačky**.

Dovedna sa píše aj niektoré príslovky, ktoré vznikli zložením z dvoch prísloviiek: **dennodenne, svätosväte, zriedkakedy**.

Aj dovedna, aj osobitne sa píše príslovky vyjadrujúce farbu a niektoré príslovky vyjadrujúce od akých čias veku alebo vzhľadu. Prednosť dávame písaniu dovedna, napr.: **dobriela, načerveno, odmlada – odmladi, odmala**.

So **spojovníkom** sa píše príslovky typu: **široko-ďaleko, sem-tam, chtiac-nechtiac, zoči-voči, krížom-krážom**.

Pri príslovkách dôsledne rešpektujeme slovný základ.

V príslovke „súčasne“ je základné slovo čas, nie časť. Robí súčasne (nie súčasne!) tri činnosti.

Pozor na vetnú príslovku „**treba**“. Treba niečo urobiť. Bude treba niečo urobiť. Bolo treba niečo urobiť.

Chyba! Toto je nesprávne : Je treba niečo urobiť. Trebalo by niečo urobiť.

Príslovky **okolo, vedľa, dole, poníže** a podobne sa môžu stať aj **predložkami**.

Príslovka: Streliť vedľa.

Predložka: Streliť vedľa brány.

Príslovky **dobre, skôr, veľmi** sa môžu stať aj **časticami**.

Príslovka: Príď skôr!

Častica: Je skôr žltý ako oranžový.

Niektoré príslovky sa môžu stať aj **citoslovcami**.

Príslovka: Chod' dočerta.

Citoslovce: Dočerta, ako to mám urobiť.

Ďakujem za pozornosť.

Cvičenie

1. Prirad' k začiatkom viet správne príslovky.

A. Vrátime sa ...	1. anglicky
B. Musím to urobiť ...	2. šibalsky
C. Usmieval sa ...	3. priateľsky
D. Rozpráva plynule	4. zajtra
E. Môj kamarát sa správa ...	5. domov
F. Našiel si cestu ...	6. dnes

2. a.) Utor k príslovke „zle“ 2. a 3. stupeň.

b.) K 1.stupňu utvor antonymum (slovo s opačným významom).

c.) Utor súvetie, v ktorom v prvej vete súvetia použiješ slovo zle a v druhej vete súvetia antonymum slova zle.

3. a.) Dopln' do tabuľky príslovky alebo prídavné mená.

PRÍSLOVKY	PRÍDAVNÉ MENÁ
pomaly	
	letecký
povýšenecky	
slovensky	
	turecký
	macošský

b.) Utor vetu s ponaučením, v ktorom použiješ príslovku povýšenecky.

c.) Utor vetu s prídavným menom povýšenecký.

4. Vo vetách použi príslovku „prítom“ a výraz „pri tom“.

- a)ihrisku sme sledovali zápas.
- b)s radosťou vyriešil úlohu.

5. Napíš k príslovkám antonymá (slová s opačným významom):

- a) dnes,
- b) dozajtra,
- c) odvtedy.

6. a) Dopln tabuľku.

1. stupeň	dobre
2. stupeňšie
3. stupeň	naj.....šie

b) V tabuľke je pravidelné stupňovanie? ÁNO/NIE

c) Utvor vetu s druhým alebo tretím stupňom príslovky.

6. Utvor z daných prídavných mien príslovky:

- hrdý,
- svieži,
- jasný.

8. a) V ktorom rade sú všetky slová príslovky?

b) Z každého radu vypíš príslovky.

- 1. vtedy, veda, potme, písanie,
- 2. dopravný, dodnes, zľava (v cene), vpravo,
- 3. nadhlo, nakrátko, správa, dávno,
- 4. zblízka, sprava, zľava (smer), zväčša

9. Dopln prípony prísloviiek vo vetách.

- a) Tréner ho priateľsk_ potľapkal.
- b) Oblaky sa pomyl_ strácali.
- c) Správala sa k nej macošsk_.
- d) Pricestoval leteck_.

10. Utvor vety na zložené príslovky:

- a) voľky-nevoľky,
- b) zle-nedobre,
- c) široko-d'aleko,
- d) skôr-neskôr,
- e) viac-menej,
- f) kade-tade.